

КАФЕДРА СКРИПКИ

Виконавська практика

Освітній ступінь	магістр
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Скрипка
Статус	<u>обов'язкова</u> / вибіркова
Семестровий контроль	екзамен/ <u>залік</u>

Курс	1-2
Семестр	1-3

ECTS	2	
Годин	60	9
Індивідуальні години	14,5	2
Самостійна робота	45,5	5

Інформація про викладача

ПІБ	Півненко Богдана Іванівна, доцент кафедри скрипки, Народна артистка України;
Профіль викладача	https://orcid.org/my-orcid?orcid=0000-0001-7464-7040
e-mail	bogdanaviolin@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Виконавська практика» – оволодіння студентом фаховими навичками, які дозволяють йому самостійно працювати у різних виконавських колективах та профільних навчальних закладах.

Завдання виконавської практики полягає у закріпленні творів, що вивчаються в класі з фаху. Саме тому керівництво виконавською практикою навчальним планом доручено виключно викладачу з фаху. Студент зацікавлений у якомога більшій кількості концертів, у закріпленні вивчених творів, тому що вони сприяють вихованню сценічної витримки, артистизму, навичкам сольної та ансамблевої гри, виконанню як по нотах, так і напам'ять, спілкуванню з публікою, вивченню очікувань слухачів тощо.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- історію виникнення та розвитку скрипки;
- основні принципи звуковидобування та звукоутворення;
- принципи організації ігрового апарату;
- артикуляційні характеристики та принципи виконання штрихів;
- головні принципи та види вібрато;
- сучасний стан виконавства, методики та педагогіки.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- самостійно ознайомитися та оволодіти будь-яким твором класичного та сучасного репертуару;
- знайти раціональну художньо-виправдану аплікатуру;
- застосувати необхідні вправи для оволодіння складними технічними епізодами твору;
- грамотно скласти програму виступу;
- вірно проаналізувати свій виступ, дати йому об'єктивну оцінку; визначити причини недоліків з метою їхнього усунення у подальшій виконавській практиці.

Перелік тем

Тема 1. Виконавська практика – продовження навчального процесу в класі з фаху. Виконання творів програми, що потребують закріплення на концертах виконавської практики для впевненості виконання.

Тема 2. Робота над музичним твором: етапи та способи роботи.

Тема 3. Виконання музичних творів на відкритих концертах. Артистизм, емоційне піднесення, естрадне самопочуття, витримка, воля, впевнене виконання.

Тема 4. Обговорення з викладачем наслідків концертного виступу, досягнень та недоліків виконання, подальших планів удосконалення виконавської майстерності соліста.

Тема 5. Робота над прийомами звуковидобування, інтонування, над штрихами. Опрацювання інструктивного і технічного матеріалу для удосконалення умінь і навичок гри. Робота над програмним матеріалом, що за змістом, художніми ознаками, виконавськими особливостями сприяє формуванню виконавця на даному етапі навчання. Засвоєння засобів музичної виразності – точності інтонування на інструменті, формоутворюючого значення ритму. Вібрація, її типи і застосування з урахуванням стилю і характеру музичного твору.

Тема 6. Читання нот з листа – головний чинник професійної майстерності скрипаля, складова прискороного навчання.

Тема 7. Робота над сонатами, п'єсами, іншими творами за вибором викладача. Підготовка до академічного концерту (модульної контрольної роботи).

Тема 8. Робота над поліфонічним твором та концертом (бажано старовинних композиторів) – підготовка до іспиту з фаху в IV семестрі. Практичне застосування досвіду видатних скрипалів світу, засвоєного з дисципліни «Історія виконавства на спец.інструментах».

Тема 9. Практичне опрацювання програмних вимог підготовки магістрів – Модуля 1 дисципліни «Методика викладання на скрипці»

Тема 10. Робота над сонатою, різнохарактерними п'єсами. Підготовка до академічного концерту (модульної контрольної роботи).

Тема 11. Віртуозна п'єса. Ознаки віртуозності: емоційна піднесеність, бездоганна координація слухових уявлень та рухового відтворення, карколомні пасажі, подвійні ноти, акордова техніка, кантілена, витончена штрихова техніка, різнохарактерні жанри.

Тема 12. Робота з концертмейстером. Удосконалення ансамблевих навичок, підготовка до іспиту з фаху у V семестрі (виконання програми на концертах виконавської практики).

Тема 13. Ускладнення техніко-виконавських завдань, підвищення вимог темпоритмічної, динамічної точності виконання нотного тексту. Поглиблена робота над якістю та виразністю звуку. Вивчення програмного матеріалу.

Тема 14. Робота над сонатою, п'єсами, іншими творами за вибором студента (погодженими з викладачем). Підготовка до академічного концерту (модульної контрольної роботи).

Тема 15. Поглиблена робота над поліфонічними творами. Порівняння редакцій, стилістика (церковна соната, світська партита), технологія виконання, прихована поліфонія, аплікатурне оформлення, штрихове озвучення тощо.

Тема 16. Поглиблена робота над творами крупної форми (переважно концерту). Типи концертів, стилістика жанру в історичній періодизації. Побудова, редакції, зразки виконання.

Тема 17. Виконавська практика як передумова успішного виступу на іспиті.

Тема 18. Зосередження уваги на поєднанні техніко-виконавських та художньо-виконавських завдань: розуміння закономірностей підпорядкування техніки гри відтворенню художнього змісту музичного твору. Посилення уваги до:

- інтонування,
- фразування,
- логіки розгортання музичної мови,
- артикуляції, агогіки,

- прискорення та сповільнення темпів.

Тема 19. Різноманітні п'єси – потужний стимул художнього розвитку студента, концентрації змісту та засобів виразності у малій формі. Максимальне зосередження уваги на короткочасному, насиченому емоціями музикуванні. Підбір характеристичних п'єс, їх опанування, обігрування та підготовка до виконання на академічному концерті (модульній контрольній роботі).

Тема 20. Читання нот з листа (п'єс, оркестрових партій), підготовка до концертного виступу в складі оркестру.

Тема 21. Ознайомлення з поліфонічними творами старовинних та сучасних композиторів та специфікою їх виконання. Підготовка до іспиту з фаху.

Тема 22. Робота над концертами віртуозно-романтичного напрямку, їх специфіка, піднесеність почуттів, відчайдушне володіння пасажною, акордовою, штриховою технікою, технікою подвійних нот. Підготовка до іспиту з фаху.

Тема 23. Поглиблення роботи над виконавським стилем, що зумовлюється відповідністю музичного твору особливостям певної історичної епохи, творчого напрямку. Вивчення індивідуальної манери композитора. Освоєння головних закономірностей виконання музичних творів, різних за змістом, музичною формою, жанром. Пізнання художніх закономірностей і особливостей виконання музичних творів великої форми: циклічної сонатної, рондо, варіацій, складної тричастинної, вільної форми тощо.

Тема 24. Робота над романтичною сонатою, п'єсами, іншими творами за вибором студента (погодженими з викладачем). Підготовка до академічного концерту (модульної контрольної роботи).

Тема 25. Накопичення в репертуарному списку студента поліфонічних творів для скрипки соло, удосконалення їх виконання, підготовка до іспиту.

Тема 26. Виконання концерту як повноцінного циклічного твору; цілісність змісту і форми; репетиції з оркестром (або супроводом «мінус один»). Репетиції з концертмейстером – запорука успішного виступу на іспиті з фаху.

Форми та технології навчання

Індивідуальні заняття з викладачем, самостійна робота студента.

Навчальні ресурси

Необхідний нотний матеріал скрипкового репертуару, музикознавча та методична література представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії. Всі необхідні додаткові матеріали надсилаються персонально електронною поштою, Viber, Messenger, Telegram.

Методи контролю

Контроль поточної успішності та самостійної роботи студента здійснюється викладачем на кожному занятті у процесі роботи над програмою змістовного модуля (ЗМ) згідно із визначеною програмою та конкретизованою викладачем послідовності роботи над завданнями.

Міжсеместровий контроль:

а) - академічні концерти

На контрольній модульній роботі (КМР) – академічному концерті передбачено сценічне виконання двох – трьох різноманітних п'єс (одна з них бажано українського автора), або соната та самостійно вивчений студентом твір ЗМ.

КМР приймає комісія з викладачів кафедри у відведених для цього залах чи аудиторіях. Враховується: співвідношення складності завдань твору, професійного потенціалу та творчих можливостей студента, виконання поставлених перед студентом завдань.

Характеристику перспективи творчого зросту дає викладач з предмета. Оцінка професійного рівня підготовки студента здійснюється згідно "Шкали оцінювання: національної та ECTS".

Участь студентів у запланованих кафедрою творчих заходах (фестивалі, конкурси, концерти класу тощо) з виконанням завдань ЗМ може бути зарахованою як КМР.

б) - контрольний урок.

КМР-контрольний урок не передбачає сценічного виступу і зараховується викладачем.

Підсумковий контроль успішності модулів 3 семестр – диференційований залік. Оцінка виставляється викладачем на підставі виконання КМР змістових модулів поточного модуля: академічні концерти. Не зарахований ЗМ призводить до зниження залікової оцінки.

У встановлені дні заліків можуть складатися КМР ЗМ студентами, які не пройшли контроль успішності ЗМ в семестрі. Вимогою до заліку є виконавська інтерпретація творів. Програма заліку повинна бути спрямованою на розкриття творчої індивідуальності студента. Враховується характеристика, надана викладачем з предмета. Залік приймається комісією з викладачів кафедри та оцінюється згідно "Шкали оцінювання".

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Модульна контрольна робота (виступи на академічних, звітних, тематичних, відкритих, благодійних концертах, концертах класу, участь у майстер-класах, конкурсах, фестивалях)	30
2.	Відвідування занять	5
3.	Самостійна робота (підготовка до концертних виступів: складання програми виступу, проведення музично-виконавського аналізу запланованих до виконання творів; вибудовування стратегії техніко-виконавських завдань, післяконцертний аналіз творів, моніторинг власних недоліків та їх наступне усунення)	15
4.	Залік	50
	Всього	100

Критерії оцінювання виконання програми та фахових знань студентів по 100-бальній шкалі (у зіставленні з оцінкою ECTS та національною шкалою)

Вимоги	Оцінка за нац. шкалою	ECTS	Сума балів	
Яскрава гра студента із якісною реалізацією всіх технологічних компонентів виконавської майстерності: досконала інтонація, культура штрихів, виразна динаміка, блискуча техніка, відчуття форми та стилю творів, сценічний артистизм, тощо;	Відмінно	A	100-90	Зараховано

Переконливий виступ студента, але з наявністю деяких недоліків, як то: текстові неточності, недосконала інтонація, неритмічна техніка, недостатня динамічна виразовість, не точне відчуття форми або стилю, тощо;	Добре	B	89-82	
У виконанні наявні виконавські недоліки, хоча програма відповідає за складністю підготовці студента. Непереконливе відтворення стильових особливостей твору.	Добре	C	81-74	
Наявність суттєвих погрішностей у грі виконавця, як то: погано вивчений текст твору, помилки у техніці, не охайна інтонація, не виразна динаміка, погане відчуття ансамблю, аморфність у формі, тощо;	Задовільно	D	64-73	
Недостатня змістовність володіння засобами музичної виразності чи порушення формотворення, метроритмічної структури.	Задовільно	E	60-63	
Програма виконана не в повному обсязі. Обмеженість музичних та технічних здібностей.	Незадовільно з можливістю перездачі	FX	59-35	Не зараховано
Студент не засвоїв матеріал програми внаслідок порушення навчальної дисципліни та неприпустимого ставлення до предмета.	Незадовільно з обов'язковим повтором курсу	F	34-1	

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни відвідування студентами культурно-мистецьких заходів, музичних фестивалів, конкурсів, концертів, майстер-класів тощо.

Рекомендована література

1. Александрова Н. Г. Основные типы музыкального интонирования в украинской камерно-инструментальной музыке 80-х годов.: Автореф. дис. канд. искусствоведения: 17.00.02. / Киев. гос. консерватория им. П. И. Чайковского. Киев, 1987. 15 с.
2. Асафьев Б. В. Музыкальная форма как процесс. Москва: Музыка, 1971.. 376 с.
3. Гарбузов Н. А. Зонная природа темпа и ритма. Москва: Музыка, 1950. 72 с.
4. Гинзбург Л. С. О работе над музыкальным произведением. Москва: Музыка, 1968. 112 с.
5. Готсдинер Л. Слуховой метод обучения и работы над вибрато в классе скрипки. Ленинград, 1963. 43 с.
6. Григорьев В. Ю. Методические взгляды Ю. И. Янкелевича // Янкелевич Ю. Педагогическое наследие. Москва.: Музыка, 1983. С. 6-59.
7. Кугель М. Шедевры инструментальной музыки. Книга 1, Книга 2, К.: 2009. 195 с.
8. Стеценко В. Методика навчання гри на скрипці. Київ: Музична Україна, 1974, ч. 1. 170 с.
9. Стеценко В. Методика навчання гри на скрипці. Київ: Музична Україна, 1974, ч. 2. 119 с.
10. Стоковский Л. Музыка для всех нас. Москва: Сов. Композитор, 1959. 215 с.
11. Струве Б. Вибрация как исполнительский навык при игре на струнных инструментах (преимущественно на виолончели). Ленинград. Москва, 1933. 62 с.
12. Струве Б. Типовые формы постановки рук у инструменталистов (смычковая группа). Москва: Музгиз, 1932. 228 с.
13. Флеш К. Искусство скрипичной игры. Москва: Музыка, 1964.262 с.
14. Шейнкман Д. В. Методика обучения игре на скрипке (альте): программа для оркестровых факультетов музыкальных вузов / Д. В. Шейнкман ; Северо-Кавказский научный центр высшей школы, Ростовская государственная консерватория им. С. В. Рахманинова. Ростов-на-Дону : Издательство РГК им. С. В. Рахманинова, 2003. 20 с.
15. Штейнгаузен Ф. Физиология ведения смычка. Москва: ПТОМОНО, 1930. 107 с.
16. Янкелевич Ю. Педагогическое наследие. Москва: Музыка, 1983. 253 с.
17. Primrose W. Technique is memory; a method for violin and viola players based on finger patterns. London, New York, Oxford University Press, Music Dept. 1960. 109 p.